

Til § 332.

Gældende bestemmelse § 331, stk. 1 og 4, § 333 og § 334.

Lovudkastet § 1, nr. 7, (§ 332).

Betænkningen side 31-33 og 72-73.

Paragraffen indeholder regler om virkningerne af fri proces. Den fraviger på flere punkter udvalgets forslag.

Til stk. 1. Bestemmelsen, der svarer til lovudkastets stk. 1, opregner de begunstigelser, som fri proces medfører.

Bestemmelsen i lovudkastets nr. 3 om fritagelse for udgifter til højeestersekstrakter er udgået som overflødig, jfr. retsplejelovens § 320, stk. 2, hvorefter udgifter ved tilvejebringelse af højeestersekstrakter ikke skal godtgøres, hvis sagen for partens vedkommende er afgiftsfri. Udgifter til ekstrakter kan i øvrigt afholdes med hjemmel i forslaget nr. 3.

ad nr. 1. Bestemmelsen svarer til lovudkastets nr. 1 og 2. Spørgsmålet om, i hvilket omfang fri proces skal medføre fritagelse for retsafgifter er nu løst i forslag til lov om retsafgifter, der er genfremsat i denne folketingssamling. Bestemmelsen i nr. 1 henviser derfor til reglerne i denne lov. Specielt med hensyn til skifteafgifter bemærkes, at meddelelse af fri proces efter § 36, stk. 7, i forslaget til lov om retsafgifter ikke medfører fritagelse for erlæggelse af skifteafgift, men alene bevirker, at den, der har fri proces, ikke kan afkræves sikkerhedsstillelse for afgiften.

ad nr. 2. Bestemmelsen svarer til lovudkastets nr. 4.

ad nr. 3. Bestemmelsen svarer til lovudkastets nr. 5.

Lovudkastets bestemmelser om godtgørelse for udgifter til porto og stævningmænd er ikke medtaget. Om begrundelsen herfor henvises til bemærkningerne til § 10, nr. 8, i det forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om retsafgift m. v., der er genfremsat i denne folketingssamling.

Efter lovudkastet er partens adgang til godtgørelse for udgifter til vidneførsel, syns- og skønsforretninger og andre foranstaltninger, som iværksettes af hensyn til sagens behandling eller oplysning, betinget af, at retten har godkendt disse skridt, jfr. betænkningen side 33 og 72. Retsplejerådet har i sin udtalelse fremhævet, at det nærer nogen betænkelighed ved, at det gøres til en absolut betingelse for godtgørelse af de nævnte udgifter, at retten forud har godkendt iværksættelsen af bevisførelsen. Efter rådets opfattelse bør udgifterne kunne refunderes, hvis de er afholdt med føje, selv om forhåndsgodkendelse ikke er indhentet. Dette hindrer ikke en opretholdelse af den adgang, som en advokat efter den gældende ordning antages at

have til i tvivlstilfælde at forelægge retten spørgsmål, om en vis udgift kan forventes refunderet. Justitsministeriet kan tiltræde dette, og der stilles derfor ikke i forslaget krav om, at der skal indhentes forhåndsgodkendelse fra retten.

ad nr. 4. Bestemmelsen, der er ny, er foreslået indsat af retsplejerådet. Den svarer stort set til gældende praksis med hensyn til virkningen af fri proces i skiftesager, jfr. cirkulære nr. 6 af 18. januar 1960.

Til stk. 2 og 3. De foreslåede bestemmelser svarer i det væsentlige til udvalgets udkast stk. 3 og 2.

Til stk. 4 og 5. Om disse bestemmelser, der omhandler virkningerne af fri proces under anken og i tilfælde af, at den part, der har fri proces, der henvises til de almindelige bemærkninger under B, 1.

Til stk. 6. Bestemmelsen svarer i det væsentlige til lovudkastets stk. 4. Om virkningen af fri proces i tilfælde af partens død henvises til forslaget nr. 5.

Til § 333.

Gældende bestemmelse § 331, stk. 3.

Lovudkastets § 1, nr. 7, (§ 333).

Betænkningen side 35-37 og 73.

Bestemmelsen, der bortset fra redaktionelle ændringer ganske svarer til udvalgets forslag, indeholder bl. a. regler om, at retten i visse tilfælde kan bestemme, at de omkostninger, en part, der har fri proces, er pålagt at betale modparten, skal betales af statskassen. Der henvises herom til de almindelige bemærkninger under B, 5.

Til § 334.

Gældende bestemmelse § 331, stk. 3.

Lovudkastet § 1, nr. 7, (§ 333 a, stk. 1).

Betænkningen side 44, 51 og 73.

Bestemmelsen, der omhandler modpartens forpligtelse til at betale sagsomkostninger, svarer i alt væsentligt til udvalgets forslag.

Modparten skal betale sagsomkostninger, som om parten ikke havde fri proces; beløbet tilfalder statskassen. Afgørende for, om modparten skal betale sagsomkostninger, er således de almindelige regler om sagsomkostninger i kapitel 30. Omkostningerne skal beregnes, som om fri proces ikke var meddelt. Retten kan således pålægge modparten fulde takstmæssige omkostninger, samtidig med at den ved fastsættelsen af den beskikkede advokats vederlag efter forslaget § 336 c nedsætter det takstmæssige salær, fordi omfanget af advokatens arbejde i væsentlig grad har været indskrænket på grund af det materiale, der er tilvejebragt under den administrative behandling af andragendet om fri proces, jfr. betænkningen side 44.